

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ได้มาจากคำตอบของครูสังคมศึกษา เขตการศึกษา 7 และ เขตการศึกษา 8 จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 97.02 โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ตามลำดับคือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอ ในตารางที่ 2

ตอนที่ 2 ผลการคำนวณค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา นำเสนอในตารางที่ 3 - 5

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของครูสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของประชากรครูสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำแนกตาม เพศ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอก ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่ทำการสอน การได้รับความรู้ ข้อมูล และข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แหล่งข้อมูล ที่ได้รับ การเข้ารับการอบรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เข้ารับการอบรม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	147	40.9
หญิง	212	59.1
รวม	359	100
วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	2.2
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	312	86.9
ปริญญาโท	39	10.9
รวม	359	100
วิชาเอก		
ภูมิศาสตร์	40	11.1
ประวัติศาสตร์	72	20.1
สังคมศึกษา	234	65.2
อื่น ๆ	13	3.6
รวม	359	100
ประสบการณ์ในการสอน		
1 - 5 ปี	35	9.7
6 - 10 ปี	83	23.1
11 - 15 ปี	173	48.2
16 - 20 ปี	41	11.4
มากกว่า 20 ปี	27	7.5
รวม	359	100

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นที่ทำการสอน		
มัธยมศึกษาตอนต้น	97	27.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	68	18.9
ทั้ง 2 ระดับชั้น	194	54.0
รวม	359	100
การรับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
เคย	339	94.4
ไม่เคย	20	5.6
รวม	359	100
แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ		
หลักสูตรการศึกษาที่ตนสำเร็จมา	156	43.5
หนังสือทั่วไป	263	73.3
สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	283	78.8
โทรทัศน์ วิทยุ	297	82.7
เข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการ	102	28.4
การเข้ารับการอบรม เรื่องการจัดการเรียนการสอน		
เพื่อพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
เคย	74	20.6
ไม่เคย	285	79.4
รวม	359	100
หน่วยงานที่เคยเข้ารับการอบรม		
กลุ่มโรงเรียน	30	8.4
กรมสามัญศึกษา	22	6.1
เขตการศึกษา	31	8.6
สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	30	8.4

จากตารางที่ 2 แสดงว่าครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.1 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.9

วุฒิสูงสุดทางการศึกษาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ วุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.9 วุฒิปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 10.9 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.2

วิชาเอกที่จบการศึกษาเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ วิชาเอกสังคัมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.2 วิชาเอกประวัติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.1 วิชาเอกภูมิศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 11.1 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.6

ประสบการณ์ในการสอนเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ประสบการณ์การสอนระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.2 ประสบการณ์การสอนระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1 ประสบการณ์การสอนระหว่าง 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.4 ประสบการณ์การสอนระหว่าง 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.7 และประสบการณ์การสอนมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.5

ระดับชั้นที่ทำการสอนส่วนใหญ่สอนอยู่ในระดับชั้นทั้ง 2 ระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 27.0 และครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 18.9

การรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เคยรับคิดเป็นร้อยละ 94.4 และไม่เคยรับคิดเป็นร้อยละ 5.6

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ โทรทัศน์ วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 82.7 สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 78.8 หนังสือทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 73.3 หลักสูตรการศึกษาที่ตนสำเร็จมา คิดเป็นร้อยละ 43.5 เข้าร่วมการอบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 28.4

การเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ไม่เคยรับการอบรมคิดเป็นร้อยละ 79.4 และเคยรับการอบรมคิดเป็นร้อยละ 20.6

หน่วยงานที่เคยเข้าร่วมการอบรมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ เขตการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.6 กลุ่มโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 8.4 สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 8.4 และกรมสามัญศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.1

ตอนที่ 2 ผลการคำนวณค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความตระหนัก
เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตาม
การรับรู้ของครูสังคมศึกษา

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนา
ความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนา ความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครู เน้น			
1.1 ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ			
1.1.1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบ ต่อการดำรงชีวิต	3.81	0.81	ค่อนข้างน้อย
1.1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.83	0.80	ค่อนข้างน้อย
1.2 เจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.88	0.81	ค่อนข้างน้อย
1.3 ความสามารถในการจัดการและใช้ สิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล	3.51	0.81	เป็นบางครั้ง
1.4 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.53	0.82	เป็นบางครั้ง
1.5 การปฏิบัติตน เกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง	3.52	0.86	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความตระหนัก			
เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูสอดแทรก			
เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้			
2.1 อากาศ	3.69	0.89	ค่อนข้างน้อย
2.2 ดิน	3.60	0.88	ค่อนข้างน้อย
2.3 น้ำ	3.79	0.84	ค่อนข้างน้อย
2.4 แร่	3.30	1.01	เป็นบางครั้ง
2.5 ป่าไม้	4.06	0.88	ค่อนข้างน้อย
2.6 สัตว์ป่า	3.66	0.93	ค่อนข้างน้อย
2.7 ทรัพยากรทางทะเล	2.92	1.04	เป็นบางครั้ง
2.8 ชีวริเวณ	3.04	1.05	เป็นบางครั้ง
2.9 โบราณสถาน โบราณวัตถุ	3.65	0.90	ค่อนข้างน้อย
2.10 สาธารณสมบัติ	3.77	0.90	ค่อนข้างน้อย
2.11 การใช้สารเคมีในกิจกรรมการเกษตร	3.28	1.02	เป็นบางครั้ง
3. ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความตระหนัก			
เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูใช้			
แนวทางการจัดโดย			
3.1 จัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา	3.83	0.80	ค่อนข้างน้อย
3.2 จัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน	3.90	0.81	ค่อนข้างน้อย
3.3 จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ			
และสังคมของนักเรียน	3.57	0.85	ค่อนข้างน้อย
3.4 จัดให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ			
ของนักเรียน	3.61	0.80	ค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.5 จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทาง กายภาพของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	3.59	0.87	ค่อนข้างน้อย
3.6 จัดโดยคำนึงถึงการนำไปปฏิบัติได้ ของนักเรียน	3.64	0.88	ค่อนข้างน้อย
4. ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูใช้วิธีการสอนต่อไปนี้			
4.1 การบรรยาย	3.92	0.86	ค่อนข้างน้อย
4.2 การอภิปราย	3.51	0.86	เป็นบางครั้ง
4.3 การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	3.75	0.84	ค่อนข้างน้อย
4.4 การโต้วาที	2.19	1.00	น้อยที่สุด
4.5 การใช้กระบวนการแก้ปัญหา	2.98	0.96	เป็นบางครั้ง
4.6 การใช้กระบวนการสืบสอบ	2.64	1.00	เป็นบางครั้ง
4.7 การใช้กระบวนการกลุ่ม	3.35	1.00	เป็นบางครั้ง
4.8 การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	2.05	0.96	น้อยที่สุด
4.9 การเล่นเกม	2.12	1.04	น้อยที่สุด
4.10 การให้แสดงบทบาทสมมติ	2.26	1.06	น้อยที่สุด
4.11 การใช้สถานการณ์จำลอง	2.32	1.06	น้อยที่สุด
4.12 การศึกษากรณีตัวอย่าง	2.99	1.06	เป็นบางครั้ง
4.13 การศึกษานอกสถานที่ ทัศนศึกษา	2.27	1.04	น้อยที่สุด
4.14 การให้ฝึกปฏิบัติจริง	2.74	1.06	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5. ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความตระหนัก			
เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูใช้สื่อ			
การสอนต่อไปนี้			
5.1			
บัตรคำแสดงความหมาย มโนทัศน์			
ข้อความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	2.61	0.98	เป็นบางครั้ง
5.2			
แผนที่แสดงตำแหน่ง บริเวณ เส้นทาง			
ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.11	1.02	เป็นบางครั้ง
5.3			
แผนภูมิแสดงสถิติ ปริมาณ เนื้อหาสาระ			
ต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.09	1.01	เป็นบางครั้ง
5.4			
รูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.96	0.89	ค่อนข้างบ่อย
5.5			
ข่าว บทความ จากสิ่งพิมพ์ วิทยู			
โทรทัศน์ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.88	0.90	ค่อนข้างบ่อย
5.6			
เทปบันทึกเสียงที่เป็นข้อมูลหรือเพลง			
ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	2.55	1.09	น้อยที่สุด
5.7			
สไลด์ สไลด์ เทป ที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ			
ปัญหา การพัฒนา การอนุรักษ์			
ด้านสิ่งแวดล้อม	2.86	1.17	เป็นบางครั้ง
5.8			
ฟิล์มสคริปที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ ปัญหา			
การพัฒนา การอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อม	2.21	1.13	น้อยที่สุด
5.9			
วิดีโอ เทปที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ ปัญหา			
การพัฒนา การอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อม	2.69	1.22	เป็นบางครั้ง
5.10			
หุ่นจำลอง	1.83	0.95	น้อยที่สุด
5.11			
ตัวอย่างของจริง	2.74	1.15	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6. ในการพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ครูจัดกิจกรรมต่อไปนี้			
6.1 ให้นักเรียนรวบรวมรูปภาพ เอกสารและข่าว ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แล้วรายงานหน้าชั้นเรียน	3.43	1.06	เป็นบางครั้ง
6.2 ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูล สถิติต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเพื่อให้ เห็นปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น	3.11	1.08	เป็นบางครั้ง
6.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ ทางด้านเศรษฐกิจของการทำลายทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเล จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ แล้วเสนอแนวทางแก้ไขและ การป้องกัน	3.35	0.98	เป็นบางครั้ง
6.4 ให้นักเรียนอภิปรายถึงแนวทางในการแก้ ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ทรัพยากร ธรรมชาติ โบราณสถานโบราณวัตถุ สาธารณสมบัติ แล้วใช้เหตุผลสรุปไปสู่วิธีการ ใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ประชาชน ในชุมชน เพื่อหาแนวทางในการจัดการกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.17	1.04	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6.5 ให้นักเรียนศึกษาวิธีการดำเนินงาน ของแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับ การฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จาก เอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ แล้วติดตามผล อย่างต่อเนื่อง	2.68	1.09	เป็นบางครั้ง
6.6 แบ่งกลุ่มนักเรียนให้อภิปรายถึงคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ที่มีต่อระบบนิเวศ จากรูปภาพ แล้วเสนอ แนวปฏิบัติในการอนุรักษ์	3.31	1.06	เป็นบางครั้ง
6.7 ให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิด ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ สาธารณสมบัติ ของไทย จากข่าว บทความและเอกสารต่าง ๆ แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ป้องกันและอนุรักษ์ อย่างมีเหตุผล	3.22	1.02	เป็นบางครั้ง
6.8 ครูแจกบัตรเรื่องเกี่ยวกับปัญหาด้านคุณภาพ และปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดำเนินการประชุมเพื่อหาแนวทางพัฒนาและ อนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ของตน แล้วเสนอให้กลุ่มอื่น ๆ ช่วยพิจารณา	2.66	1.03	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6.9 แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายประเด็นสำคัญของบทความจากวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อหาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน	2.87	1.03	เป็นบางครั้ง
6.10 ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรในชุมชน เช่น แหล่งน้ำ แล้วให้นักเรียนอภิปรายหาคำตอบ	3.32	1.02	เป็นบางครั้ง
6.11 ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของการขาดคุณธรรมในการใช้สิ่งแวดล้อม	3.31	1.01	เป็นบางครั้ง
6.12 ให้นักเรียนวิเคราะห์ คำขวัญ บทความ บทความที่ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับตนเอง	2.79	0.97	เป็นบางครั้ง
6.13 ให้นักเรียนดูภาพยนตร์ วีดีโอ สไลด์ ที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น ทางน้ำ อากาศ การทำเหมืองแร่ แล้วตอบคำถามที่ครูเตรียมไว้	2.84	1.11	เป็นบางครั้ง
6.14 ให้นักเรียนเขียนภาพโปสเตอร์ จากหัวข้อเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ครูกำหนดให้	2.57	1.15	เป็นบางครั้ง
6.15 ให้นักเรียนเล่นเกมหรือแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับความจำเป็นในการอนุรักษ์สาธารณสุข	2.20	1.06	น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6.16 นำนักเรียนออกไปศึกษาสภาพแวดล้อม ในชุมชน แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา สิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชน และอภิปราย หาข้อสรุปในการอนุรักษ์ต่อไป	2.42	1.06	น้อยที่สุด
6.17 ครูตั้งประเด็นคำถามถามเกี่ยวกับระบบ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน แล้วให้นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียน เพื่อแสวงหาคำตอบ ในระยะเวลาที่ครู กำหนดให้	2.74	1.11	เป็นบางครั้ง
6.18 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาการใช้ สารเคมีในกิจกรรมการเกษตร จากเอกสาร ที่ครูแจกให้ แล้วอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไข	2.44	1.09	น้อยที่สุด
6.19 เชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาในบทเรียน	2.05	1.02	น้อยที่สุด
6.20 ให้นักเรียนเสนอแนวปฏิบัติในการประหยัด ทรัพยากรภายในครอบครัวของตน เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า สิ่งของเครื่องใช้	3.25	1.10	เป็นบางครั้ง
7. ครูวัดและประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของ นักเรียน โดยเน้น			
7.1 ความรู้ ความเข้าใจ	3.80	0.91	ค่อนข้างน้อย
7.2 ความตระหนัก	3.40	0.94	เป็นบางครั้ง
7.3 เจตคติ	3.35	0.92	เป็นบางครั้ง
7.4 การปฏิบัติ	3.33	1.08	เป็นบางครั้ง

จากตารางที่ 3 แสดงว่าครูสังคัมศึกษารับรู้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ที่ครูเน้นค่อนข้างบ่อยได้แก่ เจตคติที่ติดต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ส่วนจุดประสงค์ที่ครูเน้นเป็นบางครั้งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง และความสามารถในการจัดการและใช้สิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล

เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ครูนำมาสอดแทรกค่อนข้างบ่อย ได้แก่ เรื่องป่าไม้ น้ำ สาธารณสมบัติ อากาศ สัตว์ป่า โบราณสถาน โบราณวัตถุ และดิน ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ครูนำมาสอดแทรกเป็นบางครั้ง ได้แก่ เรื่องแร่ การใช้สารเคมีในกิจกรรมการเกษตร ชีวบริเวณ และทรัพยากรทางทะเล

แนวทางการจัดกิจกรรมที่ครูใช้ค่อนข้างบ่อย ได้แก่ การจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน จัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา จัดโดยคำนึงถึงการนำไปปฏิบัติได้ของนักเรียน จัดให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของนักเรียน จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ และจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของนักเรียน

วิธีการสอนที่ครูใช้ค่อนข้างบ่อย ได้แก่ การบรรยาย และการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ส่วนวิธีการสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดได้แก่ การใช้สถานการณ์จำลอง การศึกษานอกสถานที่หรือทัศนศึกษา การให้แสดงบทบาทสมมติ การโต้วาที การเล่นเกม และการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

สื่อการสอนที่ครูใช้ค่อนข้างบ่อยได้แก่ รูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และข่าวหรือบทความจากสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ส่วนสื่อการสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดได้แก่ เทปบันทึกเสียงที่เป็นข้อมูลหรือเพลงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ฟิล์มสกริปที่เกี่ยวกับระบบนิเวศ ปัญหา การพัฒนา การอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อม และทุนจำลอง

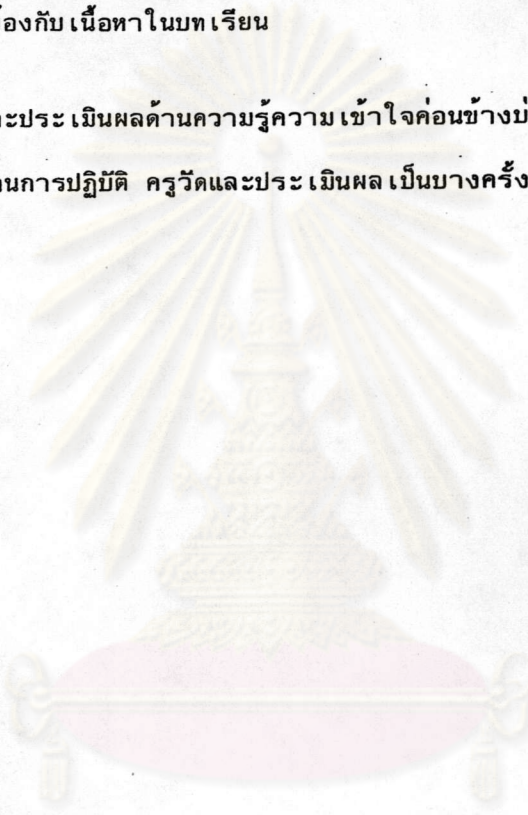
กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดน้อยที่สุดได้แก่

1. ข้อ 6.18 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาการใช้สารเคมีในกิจกรรมการเกษตร จากเอกสารที่ครูแจกให้ แล้วอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไข

2. ข้อ 6.16 นำนักเรียนออกไปศึกษาสภาพแวดล้อมในชุมชน แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชน และอภิปรายหาข้อสรุปในการอนุรักษ์ต่อไป
3. ข้อ 6.15 ให้นักเรียนเล่นเกมหรือแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับความจำเป็นในการอนุรักษ์สาธารณสุข
4. ข้อ 6.19 เชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

ครูวัดและประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจค่อนข้างน้อย ส่วนด้านความตระหนักด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติ ครูวัดและประเมินผลเป็นบางครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 คำขวัญคติและส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนา
ความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อ พัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูเน้น			
1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ			
1.1.1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต	3.74	0.92	ค่อนข้างน้อย
1.1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.70	0.92	ค่อนข้างน้อย
1.2 เจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.67	0.88	ค่อนข้างน้อย
1.3 ความสามารถในการจัดการและใช้สิ่งแวดล้อม อย่างมีเหตุผล	3.47	0.91	เป็นบางครั้ง
1.4 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา และ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.52	0.93	เป็นบางครั้ง
1.5 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างถูกต้อง	3.60	0.92	ค่อนข้างน้อย
2. ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูใช้วิธีการวางแผนการจัด กิจกรรม เสริมหลักสูตร โดย			
2.1 ครูวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ เพียงผู้เดียว	3.08	1.01	เป็นบางครั้ง
2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการ จัดกิจกรรม	3.04	0.95	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2.3 ครูเป็นผู้วางแผน นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ จัดกิจกรรม	3.08	0.98	เป็นบางครั้ง
2.4 ให้นักเรียนเป็นผู้วางแผนและดำเนินการจัด กิจกรรมเอง โดยครูเป็นที่ปรึกษา	2.67	1.03	เป็นบางครั้ง
3. ในการพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่อไปนี้			
3.1 เชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อพิเศษเกี่ยวกับ การใช้ การรักษา และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ให้แก่ นักเรียน	2.05	0.96	น้อยที่สุด
3.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และสาธิตการประดิษฐ์ ดัดแปลงเศษวัสดุ เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ	1.97	1.02	น้อยที่สุด
3.3 จัดประชาสัมพันธ์เสียงตามสายภายในโรงเรียน เชิญชวนให้นักเรียนช่วยกันดูแล รักษา ทำนุบำรุง สาธารณสมบัติของโรงเรียนและชุมชน	2.75	1.13	เป็นบางครั้ง
3.4 นำนักเรียนไปทัศนศึกษา พิพิธภัณฑสถานแห่ง โบราณสถานโบราณวัตถุ สถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติ โดยเน้นให้ เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์มากกว่า การเที่ยวชม	2.59	1.10	เป็นบางครั้ง
3.5 คณะครูและนักเรียนร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในบริเวณโรงเรียนหรือสถานที่สำคัญในชุมชน	3.10	1.08	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.6 นำนักเรียนเข้าค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น แหล่งโบราณสถาน สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ	2.35	1.21	น้อยที่สุด
3.7 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	2.88	1.03	เป็นบางครั้ง
3.8 ให้นักเรียนออกไปศึกษาสภาพแวดล้อมในชุมชนของตน เพื่อแสวงหาคำตอบตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ครูตั้งไว้	2.64	1.04	เป็นบางครั้ง
3.9 ให้นักเรียนปลูกพืชไว้ในชั้นเรียน โดยจัดแบ่งหน้าที่ดูแลรักษา	2.44	1.27	น้อยที่สุด
3.10 จัดแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนดูแลรักษาสวนที่แต่ละหมวดวิชาจัดทำขึ้นภายในโรงเรียน	2.58	1.27	เป็นบางครั้ง
3.11 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร จุลสาร ข่าวสังคมศึกษา เพื่อเผยแพร่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	2.28	1.18	น้อยที่สุด
3.12 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ	3.19	1.04	เป็นบางครั้ง
3.13 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการริเริ่มและจัดการประกวดคำขวัญ สำนวนโวหาร สุภาษิต บทกลอน บทความ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	2.74	1.11	เป็นบางครั้ง
3.14 ให้นักเรียนเขียนบทความเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลงในสิ่งพิมพ์ของโรงเรียน	2.36	1.09	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.15 จัดแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	2.36	1.10	น้อยที่สุด
3.16 ส่งนักเรียนเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่างโรงเรียน	2.33	1.16	น้อยที่สุด
3.17 ให้นักเรียนร่วมจัดทำป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา แผ่นโปสเตอร์เกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่เหมาะสมต่อ การส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.68	1.14	เป็นบางครั้ง
3.18 ให้นักเรียนนำวัสดุที่เหลือใช้มาประดิษฐ์ ตัดแปลงใช้ประโยชน์หรือจำหน่ายหารายได้ เช่น นำกระดาษสมุดที่เหลือใช้มาเย็บเล่ม เป็นสมุดบันทึก	2.66	1.20	เป็นบางครั้ง
4. ครูวัดและประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตร ของนักเรียนโดยเน้น			
4.1 ความรู้ความเข้าใจ	3.63	0.97	ค่อนข้างบ่อย
4.2 ความตระหนัก	3.34	0.95	เป็นบางครั้ง
4.3 เจตคติ	3.27	0.98	เป็นบางครั้ง
4.4 การปฏิบัติ	3.29	1.10	เป็นบางครั้ง

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ครูสังคมนศึกษารับรู้ว่า การจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้แก่นัก เรียนระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

จุดประสงค์ที่ครูเน้นค่อนข้างบ่อยได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เจตคติที่ดี ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ส่วน จุดประสงค์ที่ครูเน้น เป็นบางครั้งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา และอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและความสามารถในการจัดการและใช้สิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล

วิธีการวางแผนการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่ครูใช้เป็นบางครั้งได้แก่ วิธีการที่ ครูวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมแต่เพียงผู้เดียว ครูเป็นผู้วางแผนนักเรียน เป็นผู้ดำเนินการ จัดกิจกรรม ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรม และนักเรียนวางแผน และดำเนินการจัดกิจกรรมเอง โดยครูเป็นที่ปรึกษา

กิจกรรม เสริมหลักสูตรที่ครูจัดน้อยที่สุดได้แก่

1. ข้อ 3.9 ให้นักเรียนปลูกพืชไว้ในชั้นเรียน โดยจัดแบ่งหน้าที่ดูแลรักษา
2. ข้อ 3.14 ให้นักเรียนเขียนบทความเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลงใน สิ่งพิมพ์ของโรงเรียน
3. ข้อ 3.15 จัดแข่งขันตอบปัญหา เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ภายในโรงเรียน
4. ข้อ 3.6 นำนักเรียนเข้าค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น แหล่งโบราณสถาน สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ
5. ข้อ 3.16 ส่งนักเรียนเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่าง โรงเรียน
6. ข้อ 3.11 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร จุลสาร ข่าวสังคมนศึกษา เพื่อเผยแพร่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
7. ข้อ 3.1 เชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อพิเศษเกี่ยวกับการใช้ การรักษา และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้แก่นักเรียน

8. ข้อ 3.2 เข็ญวิทยากรมาให้ความรู้และสาธิตการประดิษฐ์ ตัดแปลงเศษวัสดุ
เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

ครูวัดและประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจค่อนข้างน้อย ส่วนด้านความตระหนัก
ด้านการปฏิบัติ และด้านเจตคติ ครูวัดและประเมินผลเป็นบางครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 คำขวัญ เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูเน้น			
1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ			
1.1.1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อ			
การดำรงชีวิต	3.42	1.09	เป็นบางครั้ง
1.1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.42	1.05	เป็นบางครั้ง
1.2 เจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.46	1.07	เป็นบางครั้ง
1.3 ความสามารถในการจัดการและใช้			
สิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล	3.40	1.03	เป็นบางครั้ง
1.4 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา			
และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.40	1.03	เป็นบางครั้ง
1.5 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
อย่างถูกต้อง	3.34	1.11	เป็นบางครั้ง
2. ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน			
2.1 ในฐานะที่ปรึกษาการจัดกิจกรรม	2.59	1.16	เป็นบางครั้ง
2.2 ในฐานะผู้ประสานงานการจัดกิจกรรม	2.56	1.13	เป็นบางครั้ง
2.3 ในฐานะผู้นำการจัดกิจกรรม	2.54	1.12	น้อยที่สุด
2.4 ในฐานะผู้ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรม	2.83	1.11	เป็นบางครั้ง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. ในการพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
ครูและนักเรียนร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมต่อไปนี้			
3.1 ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้ การรักษา การพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้แก่นักเรียนและประชาชน	2.93	1.02	เป็นบางครั้ง
3.2 นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ร่วมปลูกต้นไม้ในโอกาสต่าง ๆ	3.24	0.96	เป็นบางครั้ง
3.3 นำนักเรียนร่วมพัฒนาสถานที่สำคัญกับชุมชน เช่น แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ สาธารณสถาน	3.10	0.95	เป็นบางครั้ง
3.4 ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมและบำเพ็ญประโยชน์กับประชาชนในชุมชนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญ เช่น วันสำคัญทางศาสนา วันสิ่งแวดล้อมโลก วันอนุรักษ์ป่าไม้	3.19	1.03	เป็นบางครั้ง
3.5 ร่วมมือกับคณะครูและศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพ จัดอบรมให้ประชาชนและนักเรียนในชุมชนรู้จักนำวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้มาผลิตชิ้นใช้ประโยชน์หรือหารายได้	2.49	1.10	น้อยที่สุด
3.6 ร่วมมือกับคณะครูและนักเรียนในการจัดตั้งโครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในชุมชน	2.49	1.15	น้อยที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.7 ร่วมกับคณะครู นักเรียน ชุมชน จัดตั้งโครงการดูแลรักษาความสะอาดในชุมชน รวมทั้งแหล่งน้ำในชุมชน	2.67	1.10	เป็นบางครั้ง
3.8 นำนักเรียน เข้าร่วมกับหน่วยงานของชุมชนในการบูรณะซ่อมแซมสาธารณสมบัติในชุมชน เช่น สร้างถนน ทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ	2.75	1.04	เป็นบางครั้ง
3.9 ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมมือกับเยาวชนในชุมชน จัดระบบการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนในชุมชน	2.57	1.04	เป็นบางครั้ง
3.10 ให้นักเรียนเขียนข้อความ คำขวัญ คติธรรมที่เป็นข้อเตือนใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน	2.66	1.07	เป็นบางครั้ง
3.11 นำนักเรียน เข้าร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน เมื่อมีโอกาส	2.88	0.97	เป็นบางครั้ง
4. ครูวัดและประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนของนักเรียนโดยเน้น			
4.1 ความรู้ ความเข้าใจ	3.34	1.08	เป็นบางครั้ง
4.2 ความตระหนัก	3.18	1.02	เป็นบางครั้ง
4.3 เจตคติ	3.19	1.04	เป็นบางครั้ง
4.4 การปฏิบัติ	3.26	1.12	เป็นบางครั้ง

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ครูสังคัมศึกษารับรู้ว่า การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาความตระหนัก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

จุดประสงค์ที่ครูเน้น เป็นบางครั้งได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตน เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ความสามารถในการจัดการและใช้สิ่งแวดล้อมอย่างมีเหตุผล และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ครูนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในฐานต่อไปนี้ เป็นบางครั้ง ได้แก่ ในฐานะ ผู้ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรม ในฐานะที่ปรึกษาการจัดกิจกรรม และในฐานะผู้ประสานงานการจัด กิจกรรม แต่เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในฐานะผู้นำการจัดกิจกรรมน้อยที่สุด

กิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกับชุมชนจัดน้อยที่สุดได้แก่

1. ข้อ 3.5 ร่วมมือกับคณะครูและศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพ จัดอบรมให้นักเรียนและ ประชาชนในชุมชนรู้จักนำวัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุ เหลือใช้มาผลิตชิ้นใช้ประโยชน์หรือหารายได้
2. ข้อ 3.6 ร่วมมือกับคณะครูและนักเรียนในการจัดตั้งโครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในชุมชน

ครูวัดและประเมินผลในด้านต่อไปนี้ เป็นบางครั้ง ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านเจตคติ และด้านความตระหนัก

กลุ่มวิจัยศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังคศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับความถี่ไว้ดังนี้

ก. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดแคลนสื่อการสอนโดยเฉพาะสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น วีดีโอ สไลด์ ภาพยนตร์ และสื่อการสอนที่มีอยู่ส่วนมากเก่า ชำรุด และล้าสมัย จึงใช้แต่สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพเป็นส่วนมาก (จำนวน 52 คน)
2. เวลาเรียนมีจำกัด (คาบละ 50 นาที) ทำให้จัดกิจกรรมได้ไม่ต่อเนื่องในคาบเรียนและจัดได้น้อย ซึ่งบางกิจกรรมต้องใช้เวลาามาก (จำนวน 32 คน)
3. นักเรียนยังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ แสดงเหตุผล ทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่กล้าแสดงออก ขาดความสนใจในกิจกรรมและให้ความร่วมมือน้อย การใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ จึงไม่ได้ผลและไม่สามารถจัดกิจกรรมได้บ่อย นอกจากนี้นักเรียนยังพอใจกับวิธีการสอนแบบบรรยายอยู่ (จำนวน 21 คน)
4. ข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบัน และมีให้ค้นคว้าน้อย นอกจากนี้ยังขาดแหล่งความรู้และวิทยากรในห้องเรียน รวมทั้งหนังสือ เอกสารต่าง ๆ ที่จะให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า (จำนวน 15 คน)
5. เนื้อหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีเฉพาะในบางรายวิชาในหมวดวิชาสังคศึกษาเท่านั้น จึงไม่สามารถเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมได้ทุกรายวิชา (จำนวน 13 คน)
6. การกำหนดจุดประสงค์ที่เน้นการปฏิบัติ นำไปปฏิบัติได้ยาก (จำนวน 6 คน)
7. การกำหนดจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำได้เฉพาะในรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น จึงไม่สามารถทำได้ทุกรายวิชา (จำนวน 5 คน)
8. การวัดและประเมินผลด้านความตระหนักและเจตคติทำได้ยากและต้องอาศัยเวลานาน (จำนวน 4 คน)
9. จำนวนนักเรียนแต่ละห้องมีมากเกินไป ทำให้ห้องเรียนคับแคบ จึงจัดกิจกรรมได้ไม่สะดวก ควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง (จำนวน 3 คน)

10. การพัฒนาความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนไม่ค่อยได้ผล เนื่องจากขัดแย้งกับอาชีพในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ เช่น อาชีพทำไม้ และสลัก เฝ้าถ่าน ทำเครื่องใช้ ทำเครื่องจักสาน เป็นต้น (จำนวน 3 คน)

11. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่และการเชิญวิทยากรมาบรรยายทำได้ยาก เพราะต้องผ่านขั้นตอนการขออนุญาตที่ยุ่งยาก (จำนวน 3 คน)

12. ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม (จำนวน 2 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเน้นการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติและมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด โดยเฉพาะการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ (จำนวน 5 คน)

2. ควรสอดแทรกกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ในทุกวิชา และทุกครั้งที่สอนเท่าที่จะทำได้ (จำนวน 5 คน)

3. หน่วยงานราชการโดยเฉพาะกรมสามัญศึกษาควรจัดหาหนังสือ เอกสาร และสื่อการสอนที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งมาให้โรงเรียนที่ขาดแคลน โดยเฉพาะสื่อการสอนที่ทันสมัย เช่นวีดีโอ สไลด์ เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานของเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะสนับสนุนด้านงบประมาณ เอกสาร สื่อต่าง ๆ โดยส่งไปให้สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เช่น กรมป่าไม้ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ (จำนวน 4 คน)

4. ควรจัดการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความรู้แก่ครูผู้สอนให้มากกว่านี้ (จำนวน 3 คน)

5. กรมสามัญศึกษาควรเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างจริงจังและมากกว่านี้ (จำนวน 2 คน)

6. เนื้อหาสิ่งแวดล้อมในแบบเรียนควรมีรูปภาพประกอบให้มากกว่านี้ เพื่อช่วยต่อการเข้าใจของนักเรียน (จำนวน 1 คน)

ข. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ปัญหาและอุปสรรค

1. นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ขาดความกระตือรือร้น ไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเห็นว่าระดับคะแนนที่ได้คือ ผ หรือ มผ เท่านั้น และยังมีภาวะ

หน้าที่ด้านอื่น ๆ อีกมาก จึงมีนักเรียนที่เต็มใจร่วมกิจกรรมจริง ๆ น้อยมาก (จำนวน 15 คน)

2. เวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย แต่บางกิจกรรมต้องใช้เวลา
(จำนวน 13 คน)
3. ขาดการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา และ
เพื่อนครูในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม (จำนวน 10 คน)
4. การตั้งจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน แต่จะสอดแทรกไว้ในจุดประสงค์ย่อยของกิจกรรมต่าง ๆ
(จำนวน 5 คน)
5. ครูส่วนมากยังขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและครูส่วนมากมีภาระหน้าที่ด้านต่าง ๆ มากมายจึงทำให้การจัดกิจกรรม
ไม่ได้ผลเท่าที่ควร (จำนวน 4 คน)
6. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่หรือทัศนศึกษาทำได้ยาก เนื่องจาก
ความยุ่งยากในการขออนุญาตพานักเรียนออกนอกสถานที่ และครูต้องรับผิดชอบมาก (จำนวน 2 คน)
7. การวัดและประเมินผลด้านเจตคติและความตระหนักทำได้ยากและขาด
เครื่องมือวัดที่ดี (จำนวน 2 คน)
8. ขาดเงินทุนในการจัดกิจกรรม (จำนวน 1 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายอย่างจริงจังทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน
ท่านอื่น ๆ และนักเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจึงจะได้ผล
(จำนวน 1 คน)
2. ควรจะมีการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่าง
จริงจังและควรใช้วิธีการบังคับให้ทุกโรงเรียนปฏิบัติ (จำนวน 1 คน)
3. ควรเน้นการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้มากที่สุด
(จำนวน 1 คน)

ค. การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

ปัญหาและอุปสรรค

1. การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งโดยทั่วไปโรงเรียนจะส่งเสริมให้จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เฉพาะในวันสำคัญ ๆ เท่านั้น ดังนั้นโอกาสที่จะจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนจึงมีน้อยมาก (จำนวน 15 คน)
2. ปัญหาด้านเวลา คือ เวลาที่ชุมชนจัดมักตรงกับเวลาเรียนของนักเรียน และครูมีภาระด้านการสอนมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน (จำนวน 14 คน)
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชน ขาดการประสานงานที่ดีและอย่างต่อเนื่อง ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนส่วนมากจะเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมเท่านั้น (จำนวน 6 คน)
4. การนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมกับชุมชนต้องขออนุญาตและครูต้องรับผิดชอบมาก เช่น การควบคุมดูแล และความปลอดภัยของนักเรียน ทำให้ไม่สะดวกที่จะนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน (จำนวน 3 คน)
5. นักเรียนไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เพราะอ้างว่ามีภาระทางบ้าน ไม่มีเวลาให้ (จำนวน 3 คน)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรร่วมมือกันจากหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งผู้บริหาร คณะครู หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในชุมชนอย่างจริงจัง (จำนวน 2 คน)
2. ควรจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันเสาร์ วันอาทิตย์ด้วย นอกเหนือจากวันสำคัญต่าง ๆ (จำนวน 1 คน)
3. ควรเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนรับผิดชอบโดยตรง เพื่อเพิ่มน้ำหนักของกิจกรรม และให้ชุมชนยอมรับ (จำนวน 1 คน)
4. ควรเป็นกิจกรรมที่ทุกหมวดวิชาร่วมมือกันอย่างจริงจังกับชุมชน (จำนวน 1 คน)